

ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP TOÁN 6

I. KIẾN THỨC TRỌNG TÂM

1. Tập hợp số tự nhiên. Các phép toán trong tập hợp số tự nhiên: Cộng, trừ, nhân, chia, lũy thừa;
2. Tính chất chia hết trong tập hợp số tự nhiên:
Tính chất chia hết, dấu hiệu chia hết, số nguyên tố - hợp số, ước và bội, ƯCLN và BCNN;
3. Tập hợp số nguyên. Các phép toán trong tập hợp số nguyên: Cộng, trừ, nhân, chia, lũy thừa;
4. Ước và bội của số nguyên;
5. Phân số. Các phép toán về phân số;
6. Số thập phân, các phép toán về số thập phân;
7. Toán có lời văn: Hai bài toán cơ bản của phân số, các dạng bài về tỉ số của hai số, tỉ số phần trăm;
8. Hình học: Đường thẳng, tia, đoạn thẳng, trung điểm của đoạn thẳng
9. Một số dạng bài nâng cao: Tính chất chia hết trong tập hợp số nguyên, số nguyên tố, số chính phương, phân số không xác định, dãy phân số theo quy luật, ...

II. BÀI TẬP VẬN DỤNG

Bài 1. Thực hiện phép tính

a) $-53 - 20 + 13$

b) $150 - (-49) - [35 + (-51) + 15]$

c) $8 \cdot (-84) \cdot (-125)$

d) $162 - \{62 : [7^9 : 7^7 + (-3) \cdot 6]\}$.

Bài 2. Tìm số nguyên x biết:

a) $2(x+3) - 13 = 27$

b) $(3+2x) - (x-5) = -12$.

c) $46 - (x-2)^3 = (-38) + 20$

d) $(x^2 - 25)(x^3 + 64) = 0$

Bài 3. Tìm các số nguyên x, y biết:

a) $(x+1) \cdot (y+2) = -6$

b) $(2x+1) \cdot (y-2) = 24$

Bài 4. Thực hiện phép tính (Tính hợp lí nếu có thể)

a) $\frac{17}{19} + \frac{-7}{23} + \frac{2}{19} + \frac{-39}{23}$

b) $\frac{-5}{7} + \frac{3}{4} + \frac{-1}{5} + \frac{-2}{7} + \frac{1}{4}$

c) $\left(\frac{7}{-25} + \frac{4}{23}\right) + \left(\frac{-18}{25} + \frac{5}{7}\right) + \frac{19}{23}$

d) $\left(4\frac{5}{37} - 3\frac{4}{5} + 8\frac{15}{29}\right) - \left(3\frac{5}{37} - 6\frac{14}{29}\right)$

e) $\frac{-5}{17} \cdot \frac{-9}{23} + \frac{-9}{23} \cdot \frac{22}{17}$

f) $\frac{-7}{19} \cdot \frac{8}{11} - \frac{7}{19} \cdot \frac{3}{11} - \frac{12}{19}$

g) $\frac{1}{2} \cdot \left(\frac{-3}{4}\right) \cdot \frac{-5}{8} \cdot \frac{-8}{9}$

h) $4\frac{1}{2} : \left(\frac{5}{2} - 3\frac{3}{4}\right) + \frac{-2}{3}$

i) $75\% - 1\frac{1}{2} + 0,5 : \frac{5}{12}$

k) $\frac{2}{7} + \frac{5}{7} \cdot \left(\frac{3}{5} - 0,25\right) \cdot (-2)^2 + 35\%$

Bài 5. Thực hiện phép tính (Tính hợp lí nếu có thể)

a) $(-35,8) + (-17,2) + 16,4 + 4,6$

b) $(5,3 - 2,8) - (4 + 5,3)$

c) $\frac{3}{11} \cdot \left(2\frac{2}{3} - 1,75\right)$

d) $(-20) \cdot 3,1 - 7,2 : 4 + 3,1 \cdot (4,5 \cdot 6 - 5,2)$

e) $(34,72 + 32,28) : 5 - (57,25 - 36,05) : 2$

f) $2,5 \cdot (-4,68) + 2,5 \cdot (-5,32)$

g) $5,36 \cdot 12,34 + (-5,36) \cdot 2,34$

h) $8,5 \cdot 8,5 - 2 \cdot 8,5 \cdot 3,5 + 3,5 \cdot 3,5$

Bài 6. Tìm x , biết:

a) $x - \frac{17}{36} = \frac{-15}{16} \cdot \frac{4}{27}$

b) $\frac{4}{15} - x = \frac{-16}{25} \cdot \frac{5}{64}$

c) $\frac{1}{3} : (2x - 1) = \frac{-4}{21}$

d) $\frac{6}{-x} = \frac{x}{-24}$

e) $\frac{x-3}{-4} = \frac{9}{3-x}$

f) $\left(\frac{1}{2} + 2x\right)(2x - 3) = 0$

g) $\frac{1}{4} - \left(2x + \frac{1}{2}\right)^2 = 0$

h) $25 \cdot \left(3x - \frac{1}{2}\right)^2 = 16$

i) $\left(11x - \frac{3}{4}\right)^3 + 21\frac{9}{17} = 29\frac{9}{17}$

Bài 7. Tìm x , biết:

a) $x + 18,3 = 56,1 - 12,8$

b) $18,5 - x + 3,4 = -5,1$

c) $5,1 - 13,8 + x = 1,8 : 0,02$

d) $x \cdot 2,5 = 36,4 - 20,65$

e) $x \cdot 2,65 + x \cdot 3,35 = 15,43 + 20,57$

f) $x \cdot (-4,9) - x : 10 = 24 : 1,2$

g) $1,2 : x + 2,3 : x = -(0,2)^2 \cdot 10$

h) $x - 25\%x - 0,5x = -\frac{5}{4}$

Bài 8. a) Tìm các phân số có mẫu là 5, lớn hơn $\frac{-2}{3}$ và nhỏ hơn $\frac{-1}{6}$

b) Tìm các phân số có mẫu là 150, lớn hơn $\frac{-34}{75}$ nhưng không vượt quá $\frac{-11}{25}$.

Bài 9. Tìm các số nguyên x, y biết:

a) $\frac{x}{4} = \frac{y}{3}$ và $x + y = 14$

b) $\frac{x}{4} = \frac{y}{5}$ và $2x - y = 15$

c) $\frac{x}{y} = \frac{5}{9}$ và $2x^2 - y^2 = -124$

Bài 10. Ba lớp 6 của trường tổng cộng có 160 học sinh. Số học sinh lớp 6A chiếm 30% so với tổng số học sinh, số học sinh lớp 6B bằng $\frac{17}{12}$ số học sinh lớp 6A, còn lại là số học sinh lớp 6C.

Tính số học sinh mỗi lớp?

Bài 11. Một trường phổ thông dân tộc ở Hà Giang có 300 học sinh gồm ba dân tộc H'Mông, Tày, Dao. Số bạn học sinh dân tộc Dao bằng $\frac{1}{15}$ tổng số học sinh toàn trường, số bạn học sinh dân tộc Tày bằng $\frac{2}{3}$ tổng số học sinh dân tộc H'Mông và Dao.

- Tính số học sinh dân tộc Dao, số học sinh dân tộc Tày
- Tính tỉ số phần trăm giữa số học sinh dân tộc Tày và dân tộc H'Mông

Bài 12. Lớp 6A chia làm ba tổ trồng được một số cây. Số cây tổ 1 trồng được bằng $\frac{1}{3}$ số cây cả lớp trồng được. Tổ 2 trồng được $\frac{5}{12}$ số cây cả lớp trồng được. Tổ 3 trồng được 30 cây.

- Tính số cây mỗi tổ trồng được
- Tính tỉ số phần trăm số cây tổ 1 và số cây tổ 2 trồng được

Bài 13. Cuối học kì I lớp 6A có $\frac{1}{8}$ số học sinh đạt học sinh giỏi, $\frac{1}{2}$ số học sinh đạt học sinh khá. Còn lại là học sinh trung bình. Biết số học sinh khá nhiều hơn số học sinh trung bình là 5 em.

- Tính số học sinh lớp 6A
- Tính số học sinh mỗi loại.

Bài 14. Ba người góp vốn mở công ty. Người thứ nhất góp một số tiền bằng $\frac{1}{2}$ tổng số tiền của 2 người kia góp, người thứ hai góp một số tiền bằng $\frac{1}{3}$ số tiền mà 2 người kia góp. Người thứ ba góp 10 tỉ đồng. Tính số tiền đã góp của người thứ nhất, người thứ hai?

Bài 15. Một giá sách có hai ngăn A và B. Số sách ngăn A bằng $\frac{2}{3}$ số sách ngăn B. Nếu chuyển 3 quyển sách từ ngăn A sang ngăn B thì số sách ngăn A bằng $\frac{3}{7}$ số sách ngăn B. Hỏi ban đầu mỗi ngăn có bao nhiêu quyển sách?

Bài 16. Vẽ ba điểm A, B, C thẳng hàng, điểm B nằm giữa hai điểm A và C sao cho $AB = 2cm$; $AC = 6cm$. Gọi I là trung điểm của BC.

- Tính độ dài đoạn thẳng BC
- Điểm B có phải là trung điểm của đoạn thẳng AI không? Vì sao?

Bài 17. Cho tia Ax và điểm B thuộc tia Ax sao cho $AB = 6$ cm. Lấy điểm I thuộc đoạn thẳng AB sao cho $AI = 3$ cm.

- Tính độ dài đoạn thẳng IB
- Điểm I có là trung điểm của đoạn thẳng AB không? Vì sao?
- Vẽ tia Ay là tia đối của tia Ax. Lấy điểm C thuộc tia Ay sao cho $AC = 2$ cm.
Tính độ dài đoạn thẳng BC
- Vẽ tia Am sao cho $\widehat{BAm} = 60^\circ$. So sánh số đo $\widehat{BAm}$ và $\widehat{BAy}$

Bài 18. Vẽ hình theo cách diễn đạt sau (vẽ trên cùng một hình)

- Vẽ hai tia phân biệt Ox và Oy (Ox và Oy không trùng nhau, không đối nhau)
- Vẽ đường thẳng aa' cắt hai tia Ox, Oy lần lượt tại A và B (khác O)
- Lấy điểm C nằm giữa hai điểm A và B. Kẻ tia OC
- Kể tên các cặp tia trùng nhau có góc O, góc A có trong hình vẽ
- Kể tên các góc đỉnh O có trong hình vẽ

Bài 19. Trên tia Ox lấy hai điểm A, B sao cho $OA < OB$. Lấy điểm M không thuộc đường thẳng AB. Vẽ các tia MO, MA, MB.

- Điểm A có nằm trong góc OMB không?
- Kẻ Oy là tia đối của tia Ox, lấy điểm E thuộc tia Oy và vẽ tia ME.
Kể tên các điểm nằm trong góc EMB
- Kể tên các cặp tia đối nhau có trong hình vẽ (các tia trùng nhau chỉ kể 1 lần)
- Kể tên các góc bẹt trong hình vẽ.

Bài 20. Cho 50 điểm phân biệt. Cứ qua 2 điểm vẽ 1 đường thẳng. Hỏi vẽ được tất cả bao nhiêu đường thẳng nếu:

- Không có 3 điểm nào thẳng hàng
- Có đúng 3 điểm thẳng hàng
- Có đúng 10 điểm thẳng hàng

MỘT SỐ DẠNG BÀI NÂNG CAO KHÁC:**Bài 21.** Tìm các số nguyên $x; y$ biết:

a) $xy - x + y = 8$

b) $xy - 3x + 2y = -11$

c) $y^2x - 2x + y^2 - 3 = 0$

Bài 22. Tìm các số nguyên x biết:

a) $(6-x).(x+3) > 0$

b) $(x^2 - 2)(x^2 - 5)(x^2 - 12) < 0$

Bài 23. Tìm số nguyên n để các phân số sau có giá trị nguyên:

a) $\frac{5}{n+1}$

b) $\frac{n-3}{n+1}$

c) $\frac{3n+2}{2n-3}$

Bài 24. Cho phân số $M = \frac{3n+7}{n-3}$ ($n \in \mathbb{Z}$)a) Tìm n để M có giá trị nguyênb) Tìm n để M có giá trị nguyên dương/nguyên âmc) Tìm n để M có giá trị lớn nhất / giá trị nhỏ nhất**Bài 25.**a) Chứng minh rằng với mọi $n \in \mathbb{Z}$ thì phân số $A = \frac{2n+7}{3n+10}$ luôn là phân số tối giảnb) Tìm $n \in \mathbb{Z}$ để $B = \frac{3n-1}{n+2}$ là phân số tối giảnc) Tìm $n \in \mathbb{Z}$ để phân số $C = \frac{4n+3}{3n+1}$ rút gọn được.**Bài 26.** Tính nhanh:

a) $A = \frac{2}{3.5} + \frac{2}{5.7} + \frac{2}{7.9} + \dots + \frac{2}{61.63}$

b) $B = \frac{6}{2.9} + \frac{6}{9.16} + \frac{6}{16.23} + \dots + \frac{6}{107.114}$

c) $C = \frac{10}{56} + \frac{10}{140} + \frac{10}{260} + \dots + \frac{10}{1400}$

d) $D = \frac{1.4}{2.3} + \frac{2.5}{3.4} + \frac{3.6}{4.5} + \dots + \frac{98.101}{99.100}$

e) $E = \left(-1 - \frac{1}{2}\right)\left(-1 - \frac{1}{3}\right)\left(-1 - \frac{1}{4}\right)\dots\left(-1 - \frac{1}{999}\right)$

f) $F = \left(1 + \frac{1}{1.3}\right)\left(1 + \frac{1}{2.4}\right)\left(1 + \frac{1}{3.5}\right)\dots\left(1 + \frac{1}{99.101}\right)$

g) $G = \frac{88 - \frac{1}{6} - \frac{2}{7} - \frac{3}{8} - \dots - \frac{88}{93}}{-\frac{1}{12} - \frac{1}{14} - \frac{1}{16} - \dots - \frac{1}{186}}$

h) $H = \frac{\frac{1}{99} + \frac{2}{98} + \dots + \frac{98}{2} + \frac{99}{1}}{\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{99} + \frac{1}{100}}$

Bài 27. a) Cho $E = \frac{1}{31} + \frac{1}{32} + \dots + \frac{1}{89} + \frac{1}{90}$. Chứng minh rằng $\frac{5}{6} < E < \frac{29}{21}$

b) Cho $F = \frac{1}{3^2} + \frac{1}{4^2} + \frac{1}{5^2} + \dots + \frac{1}{100^2}$. Chứng minh $\frac{32}{101} < F < \frac{7}{16}$

c) Cho $C = \frac{1}{5} + \frac{2}{5^2} + \frac{3}{5^3} + \dots + \frac{2016}{5^{2016}}$. Chứng minh rằng $\frac{1}{4} < C < \frac{1}{3}$

Bài 28.

a) Cho $A = \frac{1}{1.2} + \frac{1}{3.4} + \dots + \frac{1}{999.1000}$; $B = \frac{1}{501.1000} + \frac{1}{502.999} + \dots + \frac{1}{999.502} + \frac{1}{1000.501}$. Tính $\frac{A}{B}$

b) Cho $C = \frac{1}{5} + \frac{1}{7} + \frac{1}{9} + \dots + \frac{1}{101}$. Chứng minh C không phải là số tự nhiên.

c) Cho $\frac{m}{n} = \frac{1}{1.2} + \frac{1}{3.4} + \dots + \frac{1}{97.98} + \frac{1}{99}$. Chứng minh rằng $m : 149$

Bài 29.

a) Cho $n \in \mathbb{N}^*$. Chứng minh rằng $4^{2n} - 3^{2n} - 7$ chia hết cho 21

b) Cho các số nguyên dương $a; b$ thỏa mãn $a + 2b; b + 2a$ là các số chính phương.

Chứng minh rằng $4a^2 + 2ab + 2024b^2$ chia hết cho 9

c) Tìm các số nguyên tố a, b, c sao cho $a^4 + b^4 + c^4 + 54 = 11abc$

Bài 30.

a) Cho 25 số tự nhiên 1; 2; 3; ...; 25. Chọn ra 12 số trong đó không có 2 số nào có tổng bằng 25.

Chứng minh rằng trong các số được chọn có 1 số là số chính phương.

b) Trên bảng viết các số 3, 4, 5, 6. Mỗi lần xóa đi hai số x, y tùy ý và thay bởi 2 số $\frac{3xy}{x+2y}$ và $\frac{3xy}{2x+y}$.

Thực hiện liên tiếp các bước trên, chứng minh rằng không có thời điểm nào mà trên bảng xuất hiện một số nhỏ hơn 1.

ĐÁP ÁN ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP TOÁN 6

Bài 1. Thực hiện phép tính

a) $-53 - 20 + 13$

b) $150 - (-49) - [35 + (-51) + 15]$

c) $8 \cdot (-84) \cdot (-125)$

d) $162 - \{62 : [7^9 : 7^7 + (-3) \cdot 6]\}$.

Lời giải

$\begin{aligned} a) & -53 - 20 + 13 \\ & = (-53) + (-20) + 13 \\ & = (-73) + 13 \\ & = -60 \end{aligned}$	$\begin{aligned} b) & 150 - (-49) - [35 + (-51) + 15] \\ & = 150 + 49 - 35 - (-51) - 15 \\ & = 150 + 49 + (-35) + 51 + (-15) \\ & = 150 + (49 + 51) + [(-35) + (-15)] \\ & = 150 + 100 + (-50) \\ & = 250 + (-50) \\ & = 200 \end{aligned}$
$\begin{aligned} c) & 8 \cdot (-84) \cdot (-125) \\ & = [8 \cdot (-125)] \cdot (-84) \\ & = (-1000) \cdot (-84) \\ & = 84\,000 \end{aligned}$	$\begin{aligned} d) & 162 - \{62 : [7^9 : 7^7 + (-3) \cdot 6]\} \\ & = 162 - \{62 : [7^2 + (-18)]\} \\ & = 162 - \{62 : [49 + (-18)]\} \\ & = 162 - \{62 : 31\} \\ & = 162 - 2 \\ & = 160 \end{aligned}$

Bài 2. Tìm số nguyên x biết:

a) $2(x+3) - 13 = 27$

b) $(3+2x) - (x-5) = -12$.

c) $46 - (x-2)^3 = (-38) + 20$

d) $(x^2 - 25)(x^3 + 64) = 0$

Lời giải

$\begin{aligned} a) & 2(x+3) - 13 = 27 \\ & 2 \cdot (x+3) = 27 + 13 \\ & 2 \cdot (x+3) = 40 \\ & x+3 = 40 : 2 \\ & x+3 = 20 \\ & x = 20 - 3 \\ & x = 17 \end{aligned}$ <p>Vậy $x = 17$</p>	$\begin{aligned} b) & (3+2x) - (x-5) = -12 \\ & 3 + 2x - x + 5 = -12 \\ & x + 8 = -12 \\ & x = -12 - 8 \\ & x = -20 \end{aligned}$ <p>Vậy $x = -20$</p>
---	--

<p>c) $46 - (x - 2)^3 = (-38) + 20$ $46 - (x - 2)^3 = -18$ $(x - 2)^3 = 46 - (-18)$ $(x - 2)^3 = 46 + 18$ $(x - 2)^3 = 64$ $(x - 2)^3 = 4^3$ $x - 2 = 4$ $x = 4 + 2$ $x = 6$ Vậy $x = 6$</p>	<p>d) $(x^2 - 25)(x^3 + 64) = 0$ $\Rightarrow x^2 - 25 = 0$ hoặc $x^3 + 64 = 0$ $\Rightarrow x^2 = 25$ hoặc $x^3 = -64$ Xét hai trường hợp: TH1: $x^2 = 25$ $\Rightarrow x^2 = 5^2 = (-5)^2$ $\Rightarrow x = 5$ hoặc $x = -5$ TH2: $x^3 = -64$ $\Rightarrow x^3 = (-4)^3$ $\Rightarrow x = -4$ Vậy $x = -4$</p>
---	---

Bài 3. Tìm các số nguyên x, y biết:

a) $(x + 1).(y + 2) = -6$

b) $(2x + 1).(y - 2) = 24$

Lời giải

a) Vì $x, y \in \mathbb{Z} \Rightarrow x + 1$ và $y + 2 \in \mathbb{Z}$.

Theo bài ra ta có $(x + 1).(y + 2) = -6 \Rightarrow x + 1$ và $y + 2$ là ước của 6

Do đó ta có bảng giá trị sau:

$x + 1$	1	-6	-1	6	2	-3	-2	3
$y + 2$	-6	1	6	-1	-3	2	3	-2
x	0	-7	-2	5	1	-4	-3	2
y	-8	-1	4	-3	-5	0	1	-4

Vậy $(x, y) \in \{ (0, -8); (-7, -1); (-2, 4); (5, -3); (1, -5); (-4, 0); (-3, 1); (2, -4) \}$

b) Vì $x, y \in \mathbb{Z} \Rightarrow 2x + 1, y - 2 \in \mathbb{Z}$.

Theo bài ra ta có $(2x + 1).(y - 2) = 24 \Rightarrow 2x + 1$ và $y - 2$ là ước của 24

Mà $2x + 1$ luôn là số lẻ với mọi $x \in \mathbb{Z} \Rightarrow 2x + 1 \in \{ \pm 1; \pm 3 \}$

Ta có bảng giá trị sau:

$2x + 1$	1	-1	3	-3
$y - 2$	24	-24	8	-8
x	0	-1	1	-2
y	26	-22	10	-6

Vậy $(x, y) \in \{ (0, 26); (-1, -22); (1, 10); (-2, -6) \}$

Bài 4. Thực hiện phép tính (Tính hợp lí nếu có thể)

a) $\frac{17}{19} + \frac{-7}{23} + \frac{2}{19} + \frac{-39}{23}$

b) $\frac{-5}{7} + \frac{3}{4} + \frac{-1}{5} + \frac{-2}{7} + \frac{1}{4}$

c) $\left(\frac{7}{-25} + \frac{4}{23}\right) + \left(\frac{-18}{25} + \frac{5}{7}\right) + \frac{19}{23}$

d) $\left(4\frac{5}{37} - 3\frac{4}{5} + 8\frac{15}{29}\right) - \left(3\frac{5}{37} - 6\frac{14}{29}\right)$

e) $\frac{-5}{17} \cdot \frac{-9}{23} + \frac{-9}{23} \cdot \frac{22}{17}$

f) $\frac{-7}{19} \cdot \frac{8}{11} - \frac{7}{19} \cdot \frac{3}{11} - \frac{12}{19}$

g) $\frac{1}{2} \cdot \left(\frac{-3}{4}\right) \cdot \frac{-5}{8} \cdot \frac{-8}{9}$

h) $4\frac{1}{2} : \left(\frac{5}{2} - 3\frac{3}{4}\right) + \frac{-2}{3}$

i) $75\% - 1\frac{1}{2} + 0,5 : \frac{5}{12}$

k) $\frac{2}{7} + \frac{5}{7} \cdot \left(\frac{3}{5} - 0,25\right) \cdot (-2)^2 + 35\%$

Lời giải

a) $\frac{17}{19} + \frac{-7}{23} + \frac{2}{19} + \frac{-39}{23} = \left(\frac{17}{19} + \frac{2}{19}\right) + \left(\frac{-7}{23} + \frac{-39}{23}\right) = 1 - 2 = -1$

b) $\frac{-5}{7} + \frac{3}{4} + \frac{-1}{5} + \frac{-2}{7} + \frac{1}{4} = \left(\frac{-5}{7} + \frac{-2}{7}\right) + \left(\frac{3}{4} + \frac{1}{4}\right) + \frac{-1}{5} = -1 + 1 + \frac{-1}{5} = \frac{-1}{5}$

c) $\left(\frac{7}{-25} + \frac{4}{23}\right) + \left(\frac{-18}{25} + \frac{5}{7}\right) + \frac{19}{23} = \frac{7}{-25} + \frac{4}{23} + \frac{-18}{25} + \frac{5}{7} + \frac{19}{23} = \left(\frac{7}{-25} + \frac{-18}{25}\right) + \left(\frac{4}{23} + \frac{19}{23}\right) + \frac{5}{7}$
 $= -1 + 1 + \frac{5}{7} = \frac{5}{7}$

d) $\left(4\frac{5}{37} - 3\frac{4}{5} + 8\frac{15}{29}\right) - \left(3\frac{5}{37} - 6\frac{14}{29}\right) = 4\frac{5}{37} - 3\frac{4}{5} + 8\frac{15}{29} - 3\frac{5}{37} + 6\frac{14}{29}$
 $= \left(4\frac{5}{37} - 3\frac{5}{37}\right) + \left(8\frac{15}{29} + 6\frac{14}{29}\right) - 3\frac{4}{5} = 1 + 15 - 3\frac{4}{5} = 16 - 3\frac{4}{5} = \frac{80}{5} - \frac{19}{5} = \frac{61}{5}$

e) $\frac{-5}{17} \cdot \frac{-9}{23} + \frac{-9}{23} \cdot \frac{22}{17} = \frac{-9}{23} \left(\frac{-5}{17} + \frac{22}{17}\right) = \frac{-9}{23} \cdot \frac{17}{17} = \frac{-9}{23}$

f) $\frac{-7}{19} \cdot \frac{8}{11} - \frac{7}{19} \cdot \frac{3}{11} - \frac{12}{19} = \frac{-7}{19} \left(\frac{8}{11} + \frac{3}{11}\right) - \frac{12}{19} = \frac{-7}{19} \cdot \frac{11}{11} - \frac{12}{19} = \frac{-7}{19} - \frac{12}{19} = \frac{-19}{19} = -1$

g) $\frac{1}{2} \cdot \left(\frac{-3}{4}\right) \cdot \frac{-5}{8} \cdot \frac{-8}{9} = \frac{-3}{8} \cdot \frac{5}{9} = -\frac{5}{24}$

h) $4\frac{1}{2} : \left(\frac{5}{2} - 3\frac{3}{4}\right) + \frac{-2}{3} = \frac{9}{2} : \left(\frac{10}{4} - \frac{15}{4}\right) + \frac{-2}{3} = \frac{9}{2} : \frac{-5}{4} + \frac{-2}{3} = \frac{9}{2} \cdot \frac{4}{-5} + \frac{-2}{3} = \frac{-18}{5} + \frac{-2}{3} = \frac{-64}{15}$

i) $75\% - 1\frac{1}{2} + 0,5 : \frac{5}{12} = \frac{3}{4} - \frac{3}{2} + \frac{1}{2} : \frac{5}{12} = \frac{3}{4} - \frac{6}{4} + \frac{1}{2} \cdot \frac{12}{5} = \frac{-3}{4} + \frac{6}{5} = \frac{9}{20}$

k) $\frac{2}{7} + \frac{5}{7} \cdot \left(\frac{3}{5} - 0,25\right) \cdot (-2)^2 + 35\% = \frac{2}{7} + \frac{5}{7} \cdot \left(\frac{3}{5} - \frac{1}{4}\right) \cdot 4 + \frac{7}{20} = \frac{2}{7} + \frac{20}{7} \cdot \frac{7}{20} + \frac{7}{20} = \frac{2}{7} + 1 + \frac{7}{20} = \frac{229}{140}$

Bài 5. Thực hiện phép tính (Tính hợp lí nếu có thể)

a) $(-35,8) + (-17,2) + 16,4 + 4,6$

b) $(5,3 - 2,8) - (4 + 5,3)$

c) $\frac{3}{11} \cdot \left(2\frac{2}{3} - 1,75\right)$

d) $(-20) \cdot 3,1 - 7,2 : 4 + 3,1 \cdot (4,5 \cdot 6 - 5,2)$

e) $(34,72 + 32,28) : 5 - (57,25 - 36,05) : 2$

f) $2,5 \cdot (-4,68) + 2,5 \cdot (-5,32)$

g) $5,36 \cdot 12,34 + (-5,36) \cdot 2,34$

h) $8,5 \cdot 8,5 - 2 \cdot 8,5 \cdot 3,5 + 3,5 \cdot 3,5$

Lời giải

a) $(-35,8) + (-17,2) + 16,4 + 4,6 = -53 + 21 = -32$

b) $(5,3 - 2,8) - (4 + 5,3) = 5,3 - 2,8 - 4 - 5,3 = (5,3 - 5,3) + (-2,8 - 4) = -6,8$

c) $\frac{3}{11} \cdot \left(2\frac{2}{3} - 1,75\right) = \frac{3}{11} \cdot \left(\frac{8}{3} - \frac{7}{4}\right) = \frac{3}{11} \cdot \left(\frac{32}{12} - \frac{21}{12}\right) = \frac{3}{11} \cdot \frac{11}{12} = \frac{1}{4}$

d) $(-20) \cdot 3,1 - 7,2 : 4 + 3,1 \cdot (4,5 \cdot 6 - 5,2) = (-20) \cdot 3,1 - 1,8 + 3,1(27 - 5,2) = (-20) \cdot 3,1 + 3,1 \cdot 21,8 - 1,8$
 $= 3,1(-20 + 21,8) - 1,8 = 3,1 \cdot 1,8 - 1,8 = 1,8(3,1 - 1) = 1,8 \cdot 2,1 = 3,78$

e) $(34,72 + 32,28) : 5 - (57,25 - 36,05) : 2 = 67 : 5 - 21,2 : 2 = 13,4 - 10,6 = 2,8$

f) $2,5 \cdot (-4,68) + 2,5 \cdot (-5,32) = 2,5[(-4,68) + (-5,32)] = 2,5 \cdot (-10) = -25$

g) $5,36 \cdot 12,34 + (-5,36) \cdot 2,34 = 5,36(12,34 - 2,34) = 5,36 \cdot 10 = 53,6$

h) $8,5 \cdot 8,5 - 2 \cdot 8,5 \cdot 3,5 + 3,5 \cdot 3,5 = 8,5 \cdot 8,5 - 8,5 \cdot 3,5 - 8,5 \cdot 3,5 + 3,5 \cdot 3,5$
 $= 8,5 \cdot (8,5 - 3,5) - 3,5(8,5 - 3,5) = (8,5 - 3,5)(8,5 - 3,5) = (8,5 - 3,5)^2 = 5^2 = 25$

Bài 6. Tìm x , biết:

a) $x - \frac{17}{36} = \frac{-15}{16} \cdot \frac{4}{27}$

b) $\frac{4}{15} - x = \frac{-16}{25} \cdot \frac{5}{64}$

c) $\frac{1}{3} : (2x - 1) = \frac{-4}{21}$

d) $\frac{6}{-x} = \frac{x}{-24}$

e) $\frac{x-3}{-4} = \frac{9}{3-x}$

f) $\left(\frac{1}{2} + 2x\right)(2x - 3) = 0$

g) $\frac{1}{4} - \left(2x + \frac{1}{2}\right)^2 = 0$

h) $25 \cdot \left(3x - \frac{1}{2}\right)^2 = 16$

i) $\left(11x - \frac{3}{4}\right)^3 + 21\frac{9}{17} = 29\frac{9}{17}$

Lời giải

<p>a) $x - \frac{17}{36} = \frac{-15}{16} \cdot \frac{4}{27}$</p> <p>$x - \frac{17}{36} = \frac{-5}{36}$</p> <p>$x = \frac{-5}{36} + \frac{17}{36}$</p> <p>$x = \frac{12}{36} = \frac{1}{3}$</p>	<p>b) $\frac{4}{15} - x = \frac{-16}{25} \cdot \frac{5}{64}$</p> <p>$\frac{4}{15} - x = \frac{-1}{20}$</p> <p>$x = \frac{4}{15} - \frac{-1}{20}$</p> <p>$x = \frac{16}{60} + \frac{3}{60} = \frac{19}{60}$</p>	<p>c) $\frac{1}{3} : (2x - 1) = \frac{-4}{21}$</p> <p>$2x - 1 = \frac{1}{3} : \frac{-4}{21}$</p> <p>$2x - 1 = \frac{-7}{4}$</p> <p>$2x = \frac{-3}{4}$</p> <p>$x = \frac{-3}{8}$</p> <p>Vậy $x = \frac{-3}{8}$</p>
--	--	--

$d) \frac{6}{-x} = \frac{x}{-24}$ $(-x).x = (-24).6$ $-x^2 = -144$ $x^2 = 144$ $x = 12 \text{ hoặc } x = -12$	$e) \frac{x-3}{-4} = \frac{9}{3-x}$ $(x-3)(3-x) = 9.(-4)$ $(x-3)^2 = 36$ $\text{TH1: } x-3 = 6 \Rightarrow x = 9$ $\text{TH2: } x-3 = -6 \Rightarrow x = -3$	$f) \left(\frac{1}{2} + 2x\right)(2x-3) = 0$ $\text{TH1: } \frac{1}{2} + 2x = 0 \Rightarrow 2x = -\frac{1}{2} \Rightarrow x = -\frac{1}{4}$ $\text{TH2: } 2x-3 = 0 \Rightarrow 2x = 3 \Rightarrow x = \frac{3}{2}$
$g) \frac{1}{4} - \left(2x + \frac{1}{2}\right)^2 = 0$ $\left(2x + \frac{1}{2}\right)^2 = \frac{1}{4}$ $\text{TH1: } 2x + \frac{1}{2} = \frac{1}{2} \Rightarrow 2x = 0$ $\Rightarrow x = 0$ $\text{TH2: } 2x + \frac{1}{2} = -\frac{1}{2} \Rightarrow 2x = -1$ $\Rightarrow x = -\frac{1}{2}$	$h) 25 \cdot \left(3x - \frac{1}{2}\right)^2 = 16$ $\left(3x - \frac{1}{2}\right)^2 = \frac{16}{25}$ $\text{TH1: } 3x - \frac{1}{2} = \frac{4}{5}$ $\Rightarrow 3x = \frac{13}{10} \Rightarrow x = \frac{13}{30}$ $\text{TH1: } 3x - \frac{1}{2} = -\frac{4}{5}$ $\Rightarrow 3x = -\frac{3}{10} \Rightarrow x = -\frac{1}{10}$	$i) \left(11x - \frac{3}{4}\right)^3 + 21\frac{9}{17} = 29\frac{9}{17}$ $\left(11x - \frac{3}{4}\right)^3 = 29\frac{9}{17} - 21\frac{9}{17}$ $\left(11x - \frac{3}{4}\right)^3 = 8 = 2^3$ $11x - \frac{3}{4} = 2$ $11x = \frac{11}{4}$ $x = \frac{11}{4} : 11$ $x = \frac{1}{4}$

Bài 7. Tìm x , biết:

- a) $x + 18,3 = 56,1 - 12,8$ b) $18,5 - x + 3,4 = -5,1$
 c) $5,1 - 13,8 + x = 1,8 : 0,02$ d) $x.2,5 = 36,4 - 20,65$
 e) $x.2,65 + x.3,35 = 15,43 + 20,57$ f) $x.(-4,9) - x : 10 = 24 : 1,2$
 g) $1,2 : x + 2,3 : x = -(0,2)^2 . 10$ h) $x - 25\%x - 0,5x = -\frac{5}{4}$

Lời giải

$a) x + 18,3 = 56,1 - 12,8$ $x + 18,3 = 43,3$ $x = 43,3 - 18,3$ $x = 25$	$b) 18,5 - x + 3,4 = -5,1$ $21,9 - x = -5,1$ $x = 21,9 - (-5,1)$ $x = 27$
$c) 5,1 - 13,8 + x = 1,8 : 0,02$ $-8,7 + x = 90$ $x = 90 + 8,7$ $x = 98,7$	$d) x.2,5 = 36,4 - 20,65$ $x.2,5 = 15,75$ $x = 15,75 : 2,5$ $x = 6,3$

$e) x.2,65 + x.3,35 = 15,43 + 20,57$ $x(2,65 + 3,35) = 36$ $x.6 = 36$ $x = 36 : 6$ $x = 6$	$f) x.(-4,9) - x : 10 = 24 : 1,2$ $x.(-4,9) - x.0,1 = 20$ $x(-4,9 - 0,1) = 20$ $x.(-5) = 20$ $x = -4$
$g) 1,2 : x + 2,3 : x = -(0,2)^2 . 10$ $(1,2 + 2,3) : x = -0,04.10$ $3,5 : x = -0,4$ $x = 3,5 : (-0,4)$ $x = -8,75$	$h) x - 25\%x - 0,5x = -\frac{5}{4}$ $x - 0,25x - 0,5x = -1,25$ $0,25x = -1,25$ $x = -1,25 : 0,25$ $x = -5$

Bài 8. a) Tìm các phân số có mẫu là 5, lớn hơn $\frac{-2}{3}$ và nhỏ hơn $\frac{-1}{6}$

b) Tìm các phân số có mẫu là 150, lớn hơn $\frac{-34}{75}$ nhưng không vượt quá $\frac{-11}{25}$.

Lời giải

a) Phân số cần tìm có dạng là $\frac{x}{5}$ ($x \in \mathbb{Z}$).

Theo đề bài ta có $\frac{-2}{3} < \frac{x}{5} < \frac{-1}{6} \Rightarrow \frac{-20}{30} < \frac{6x}{30} < \frac{-5}{30} \Rightarrow -20 < 6x < -5$

Mà $x \in \mathbb{Z} \Rightarrow 6x \in \{-18; -12; -6\} \Rightarrow x \in \{-3; -2; -1\}$

Vậy các phân số tìm được là $\frac{-3}{5}; \frac{-2}{5}; \frac{-1}{5}$

b) Phân số cần tìm có dạng là $\frac{x}{150}$ ($x \in \mathbb{Z}$).

Theo đề bài ta có $\frac{-34}{75} < \frac{x}{150} \leq \frac{-11}{25} \Rightarrow \frac{-68}{150} < \frac{x}{150} \leq \frac{-66}{150} \Rightarrow -68 < x \leq -66$

Mà $x \in \mathbb{Z} \Rightarrow x \in \{-67; -66\}$

Vậy các phân số tìm được là $\frac{-67}{150}; \frac{-66}{150}$

Bài 9. Tìm các số nguyên x, y biết:

a) $\frac{x}{4} = \frac{y}{3}$ và $x + y = 14$

b) $\frac{x}{4} = \frac{y}{5}$ và $2x - y = 15$

c) $\frac{x}{y} = \frac{5}{9}$ và $2x^2 - y^2 = -124$

Lời giải

a) $\frac{x}{4} = \frac{y}{3}$ và $x + y = 14$

Đặt $\frac{x}{4} = \frac{y}{3} = k \Rightarrow x = 4k; y = 3k$

Mà $x + y = 14 \Rightarrow 4k + 3k = 14 \Rightarrow 7k = 14 \Rightarrow k = 2$

$\Rightarrow x = 4 \cdot 2 = 8; y = 3 \cdot 2 = 6$

Vậy $x = 8; y = 6$.

b) $\frac{x}{4} = \frac{y}{5}$ và $2x - y = 15$

Đặt $\frac{x}{4} = \frac{y}{5} = k \Rightarrow x = 4k; y = 5k$

Mà $2x - y = 15 \Rightarrow 2 \cdot 4k - 5k = 15 \Rightarrow 8k - 5k = 15 \Rightarrow 3k = 15 \Rightarrow k = 5$

$\Rightarrow x = 4 \cdot 5 = 20; y = 5 \cdot 5 = 25$

Vậy $x = 20; y = 25$

c) $\frac{x}{y} = \frac{5}{9}$ và $2x^2 - y^2 = -124$

Vì $\frac{x}{y} = \frac{5}{9} \Rightarrow \frac{x}{5} = \frac{y}{9}$. Đặt $\frac{x}{5} = \frac{y}{9} = k \Rightarrow x = 5k; y = 9k$

Mà $2x^2 - y^2 = -124 \Rightarrow 2 \cdot (5k)^2 - (9k)^2 = -124 \Rightarrow 50k^2 - 81k^2 = -124 \Rightarrow -31k^2 = -124 \Rightarrow k^2 = 4 \Rightarrow k = \pm 2$

Với $k = 2 \Rightarrow x = 5 \cdot 2 = 10; y = 9 \cdot 2 = 18$

Với $k = -2 \Rightarrow x = 5 \cdot (-2) = -10; y = 9 \cdot (-2) = -18$

Vậy $(x, y) \in \{(10, 18); (-10, -18)\}$

Bài 10. Ba lớp 6 của trường tổng cộng có 160 học sinh. Số học sinh lớp 6A chiếm 30% so với tổng số học sinh, số học sinh lớp 6B bằng $\frac{17}{12}$ số học sinh lớp 6A, còn lại là số học sinh lớp 6C.

Tính số học sinh mỗi lớp?

Lời giải

Số học sinh lớp 6A là: $160 \cdot 30\% = 48$ (học sinh)

Số học sinh lớp 6B là: $48 \cdot \frac{17}{12} = 68$ (học sinh)

Số học sinh lớp 6C là: $160 - 48 - 68 = 44$ (học sinh)

Vậy số học sinh lớp 6A là 48 em; số học sinh lớp 6B là 68 em; số học sinh lớp 6C là 44 em.

Bài 11. Một trường phổ thông dân tộc ở Hà Giang có 300 học sinh gồm ba dân tộc H'Mông, Tày, Dao. Số bạn học sinh dân tộc Dao bằng $\frac{1}{15}$ tổng số học sinh toàn trường, số bạn học sinh dân tộc Tày bằng $\frac{2}{3}$ tổng số học sinh dân tộc H'Mông và Dao.

- a) Tính số học sinh dân tộc Dao, số học sinh dân tộc Tày
b) Tính tỉ số phần trăm giữa số học sinh dân tộc Tày và dân tộc H'Mông

Lời giải

a) Số học sinh dân tộc Dao là $300 \cdot \frac{1}{15} = 20$ (học sinh)

Phần số chỉ số học sinh dân tộc Tày so với tổng số học sinh là $\frac{2}{3+2} = \frac{2}{5}$ (tổng số học sinh)

Số học sinh dân tộc Tày là $300 \cdot \frac{2}{5} = 120$ (học sinh)

b) Số học sinh dân tộc H'Mông là $300 - 20 - 120 = 160$ (học sinh)

Tỉ số phần trăm giữa số học sinh dân tộc Tày và dân tộc H'Mông là $\frac{120}{160} \cdot 100\% = 75\%$

Bài 12. Lớp 6A chia làm ba tổ trồng được một số cây. Số cây tổ 1 trồng được bằng $\frac{1}{3}$ số cây cả lớp trồng được. Tổ 2 trồng được $\frac{5}{12}$ số cây cả lớp trồng được. Tổ 3 trồng được 30 cây.

- a) Tính số cây mỗi tổ trồng được
b) Tính tỉ số phần trăm số cây tổ 1 và số cây tổ 2 trồng được

Lời giải

a) Phần số chỉ số cây tổ 3 so với tổng số cây lớp 6A trồng được là: $1 - \frac{1}{3} - \frac{5}{12} = \frac{1}{4}$ (tổng số cây)

Tổng số cây lớp 6A trồng được là $30 : \frac{1}{4} = 120$ (cây)

Số cây tổ 1 trồng được là $120 \cdot \frac{1}{3} = 40$ (cây)

Số cây tổ 2 trồng được là $120 \cdot \frac{5}{12} = 50$ (cây)

b) Tỉ số phần trăm số cây tổ 1 và số cây tổ 2 trồng được là $\frac{40}{50} \cdot 100\% = 80\%$

Bài 13. Cuối học kì I lớp 6A có $\frac{1}{8}$ số học sinh đạt học sinh giỏi, $\frac{1}{2}$ số học sinh đạt học sinh khá. Còn lại là học sinh trung bình. Biết số học sinh khá nhiều hơn số học sinh trung bình là 5 em.

a) Tính số học sinh lớp 6A

b) Tính số học sinh mỗi loại.

Lời giải

a) Phân số chỉ số học sinh trung bình là $1 - \frac{1}{8} - \frac{1}{2} = \frac{3}{8}$ (tổng số học sinh)

Hiệu số phần giữa học sinh khá và học sinh trung bình là $\frac{1}{2} - \frac{3}{8} = \frac{1}{8}$ (tổng số học sinh)

Số học sinh lớp 6A là $5 : \frac{1}{8} = 40$ (học sinh)

b) Số học sinh giỏi là $40 \cdot \frac{1}{8} = 5$ (học sinh)

Số học sinh khá là $40 \cdot \frac{1}{2} = 20$ (học sinh)

Số học sinh trung bình là $40 \cdot \frac{3}{8} = 15$ (học sinh)

Bài 14. Ba người góp vốn mở công ty. Người thứ nhất góp một số tiền bằng $\frac{1}{2}$ tổng số tiền của 2 người

kia góp, người thứ hai góp một số tiền bằng $\frac{1}{3}$ số tiền mà 2 người kia góp. Người thứ ba góp 10 tỉ đồng.

Tính số tiền đã góp của người thứ nhất, người thứ hai?

Lời giải

Chú ý: Tổng số tiền không đổi

Phân số chỉ số tiền của người thứ nhất là: $\frac{1}{1+2} = \frac{1}{3}$ (tổng số tiền của 3 người)

Phân số chỉ số tiền của người thứ hai là: $\frac{1}{1+3} = \frac{1}{4}$ (tổng số tiền của 3 người)

Phân số chỉ số tiền của người thứ ba là: $1 - \left(\frac{1}{3} + \frac{1}{4}\right) = \frac{5}{12}$ (tổng số tiền của 3 người)

Tổng số tiền là: $10 : \frac{5}{12} = 24$ (tỉ)

Số tiền người thứ nhất góp là: $24 \cdot \frac{1}{3} = 8$ (tỉ)

Số tiền người thứ hai góp là: $24 \cdot \frac{1}{4} = 6$ (tỉ)

Vậy người thứ nhất góp 8 tỉ, người thứ hai góp 6 tỉ.

Bài 15. Một giá sách có hai ngăn A và B. Số sách ngăn A bằng $\frac{2}{3}$ số sách ngăn B. Nếu chuyển 3 quyển sách từ ngăn A sang ngăn B thì số sách ngăn A bằng $\frac{3}{7}$ số sách ngăn B. Hỏi ban đầu mỗi ngăn có bao nhiêu quyển sách?

Lời giải

Chú ý: Tổng số sách hai ngăn không đổi

Lúc đầu số sách ngăn A bằng: $\frac{2}{2+3} = \frac{2}{5}$ (tổng số sách hai ngăn)

Nếu chuyển 3 quyển sách từ ngăn A sang ngăn B thì số sách ngăn A bằng:

$$\frac{3}{3+7} = \frac{3}{10} \text{ (tổng số sách hai ngăn)}$$

Do đó 3 quyển sách sẽ ứng với: $\frac{2}{5} - \frac{3}{10} = \frac{1}{10}$ (tổng số sách hai ngăn)

Tổng số sách cả hai ngăn là: $3 : \frac{1}{10} = 30$ (quyển)

Số sách ngăn A lúc đầu là: $30 \cdot \frac{2}{5} = 12$ (quyển)

Số sách ngăn B lúc đầu là: $30 - 12 = 18$ (quyển)

Vậy lúc đầu ngăn A có 12 quyển sách; ngăn B có 18 quyển sách.

Bài 16. Vẽ ba điểm A, B, C thẳng hàng, điểm B nằm giữa hai điểm A và C sao cho $AB = 2\text{cm}$; $AC = 6\text{cm}$. Gọi I là trung điểm của BC.

a) Tính độ dài đoạn thẳng BC

b) Điểm B có phải là trung điểm của đoạn thẳng AI không? Vì sao?

Lời giải

a) Vì B nằm giữa hai điểm A và C nên $AB + BC = AC$

Suy ra $BC = AC - AB = 6 - 2 = 4$ (cm)

Vậy $BC = 4$ (cm)

b) Vì I là trung điểm BC nên $IB = IC = \frac{BC}{2} = \frac{4}{2} = 2$ (cm)

Mà $AB = BI = 2$ (cm) và B nằm giữa A và I

Suy ra B là trung điểm của AI.

Bài 17. Cho tia Ax và điểm B thuộc tia Ax sao cho $AB = 6$ cm. Lấy điểm I thuộc đoạn thẳng AB sao cho $AI = 3$ cm.

a) Tính độ dài đoạn thẳng IB

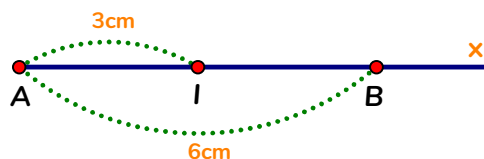
b) Điểm I có là trung điểm của đoạn thẳng AB không? Vì sao?

c) Vẽ tia Ay là tia đối của tia Ax. Lấy điểm C thuộc tia Ay sao cho $AC = 2$ cm.

Tính độ dài đoạn thẳng BC

d) Vẽ tia Am sao cho $\widehat{BAm} = 60^\circ$. So sánh số đo $\widehat{BAm}$ và $\widehat{BAy}$

Lời giải

a) Vì điểm I nằm giữa A và B nên $AB = AI + IB$

$$\Rightarrow IB = AB - AI = 6 - 3 = 3 \text{ (cm)}$$

Vậy $IB = 3$ cm

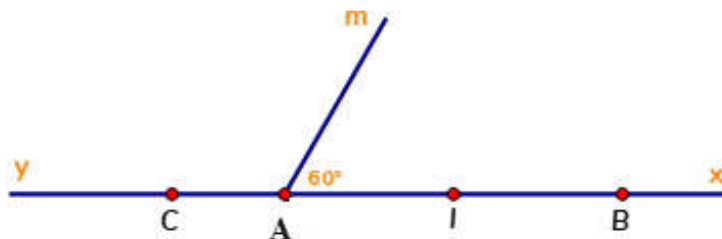
b) Vì I nằm giữa hai điểm A; B và $AI = BI = 3$ cm nên I là trung điểm của AB.

c) Vì điểm B thuộc tia Ax; điểm C thuộc tia Ay và Ax, Ay là hai tia đối nhau nên điểm A nằm giữa hai điểm B và C.

$$\text{Do đó: } CB = CA + AB = 2 + 6 = 8 \text{ (cm).}$$

Vậy $BC = 8$ cm.

d) Vì Ax và Ay là hai tia đối nhau và B là điểm thuộc tia Ax nên $\widehat{BAy} = 180^\circ$

Do đó $\widehat{BAm} = 60^\circ < \widehat{BAy} = 180^\circ$.

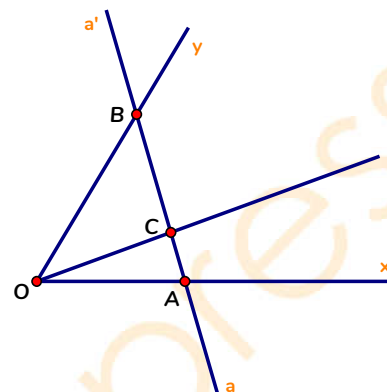
Bài 18. Vẽ hình theo cách diễn đạt sau (vẽ trên cùng một hình)

- Vẽ hai tia phân biệt Ox và Oy (Ox và Oy không trùng nhau, không đối nhau)
- Vẽ đường thẳng aa' cắt hai tia Ox , Oy lần lượt tại A và B (khác O)
- Lấy điểm C nằm giữa hai điểm A và B . Kẻ tia OC
- Kể tên các cặp tia trùng nhau có gốc O , góc A có trong hình vẽ
- Kể tên các góc đỉnh O có trong hình vẽ

Lời giải

Ý a; b; c trong phần hình vẽ:

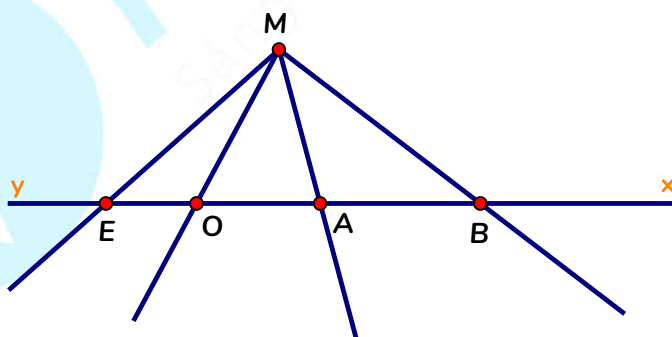
- Các tia trùng nhau gốc O là: OA và Ox ; OB và Oy
Các tia trùng nhau gốc A : AC và AB ; AC và Aa' ; AB và Aa'
- Các góc đỉnh O là: $\widehat{BOC}$; $\widehat{COA}$; $\widehat{BOA}$

Bài 19. Trên tia Ox lấy hai điểm A , B sao cho $OA < OB$. Lấy điểm M không thuộc đường thẳng AB . Vẽ các tia MO , MA , MB .

- Điểm A có nằm trong góc OMB không?
- Kẻ Oy là tia đối của tia Ox , lấy điểm E thuộc tia Oy và vẽ tia ME .
Kể tên các điểm nằm trong góc EMB
- Kể tên các cặp tia đối nhau có trong hình vẽ (các tia trùng nhau chỉ kể 1 lần)
- Kể tên các góc bẹt trong hình vẽ.

Lời giải

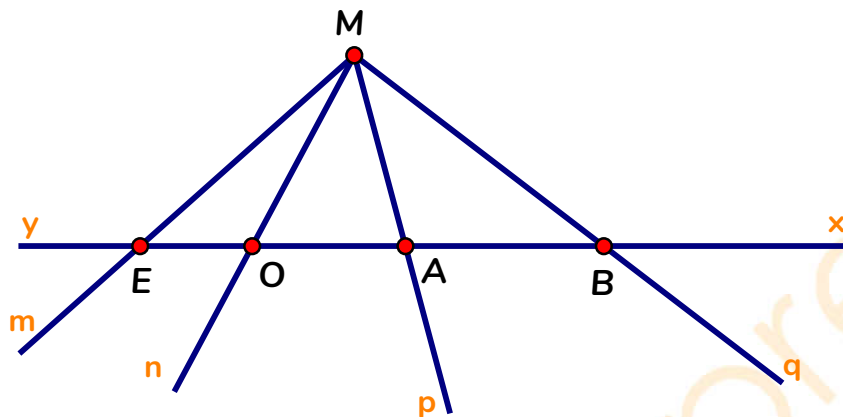
- Vì các điểm A ; B cùng thuộc tia Ox và $OA < OB$ nên A nằm giữa O và B .
Khi đó từ điểm M không thuộc đường thẳng AB vẽ các tia MO , MA , MB thì tia MA nằm giữa tia MO và tia MB .
Vậy điểm A nằm trong góc OMB .

b) Các điểm nằm trong góc EMB là: O; A

c) Các cặp tia đối nhau là: Ey và Ex ; Oy và Ox ; Ay và Ax ; By và Bx

d) Đặt tên các tia như hình vẽ.

Các góc bẹt là: $\widehat{xEy}$; $\widehat{xOy}$; $\widehat{xAy}$; $\widehat{xBy}$; $\widehat{mEM}$; $\widehat{nOM}$; $\widehat{pAM}$; $\widehat{qBM}$

Bài 20. Cho 50 điểm phân biệt. Cứ qua 2 điểm vẽ 1 đường thẳng. Hỏi vẽ được tất cả bao nhiêu đường thẳng nếu:

- a) Không có 3 điểm nào thẳng hàng   b) Có đúng 3 điểm thẳng hàng
c) Có đúng 10 điểm thẳng hàng

Lời giải

a) Từ 1 điểm bất kỳ nối với 49 điểm còn lại ta được 49 đường thẳng

Lặp lại 50 lần ta được $49 \cdot 50 = 2450$ (đường thẳng)

Vì mỗi đường thẳng bị lặp lại 2 lần nên số đường thẳng được tạo thành là

$$2450 : 2 = 1225 \text{ (đường thẳng)}$$

b) Với 3 điểm không thẳng hàng ta lấy 1 điểm nối với 2 điểm còn lại thì vẽ được 2 đường thẳng

Như vậy với 3 điểm không thẳng hàng, ta vẽ được $2 \cdot 3 = 6$ đường thẳng

Do mỗi đường thẳng bị lặp lại 2 lần nên số đường thẳng được tạo thành từ 3 điểm không thẳng hàng là

$$6 : 2 = 3 \text{ (đường thẳng)}$$

Nhưng với 3 điểm thẳng hàng ta chỉ vẽ được 1 đường thẳng

Nên số đường thẳng đã giảm đi là $3 - 1 = 2$ (đường thẳng)

Vậy số đường thẳng nếu có đúng 3 điểm thẳng hàng là $1225 - 3 = 1222$ (đường thẳng)

c) Với 10 điểm không thẳng hàng ta lấy 1 điểm nối với 9 điểm còn lại thì vẽ được 9 đường thẳng

Như vậy với 10 điểm không thẳng hàng, ta vẽ được $10 \cdot 9 = 90$ đường thẳng

Do mỗi đường thẳng bị lặp lại 2 lần nên số đường thẳng được tạo thành từ 10 điểm không thẳng hàng là $90 : 2 = 45$ (đường thẳng)

Nhưng với 10 điểm thẳng hàng ta chỉ vẽ được 1 đường thẳng

Nên số đường thẳng đã giảm đi là $45 - 1 = 44$ (đường thẳng)

Vậy số đường thẳng nếu có đúng 10 điểm thẳng hàng là $1225 - 44 = 1181$ (đường thẳng)

MỘT SỐ DẠNG BÀI NÂNG CAO

Bài 21. Tìm các số nguyên $x; y$ biết:

a) $xy - x + y = 8$

b) $xy - 3x + 2y = -11$

c) $y^2x - 2x + y^2 - 3 = 0$

Lời giải

a) $xy - x + y = 8$

$$\Rightarrow x \cdot (y - 1) + y - 1 = 8 - 1$$

$$\Rightarrow (y - 1) \cdot (x + 1) = 7$$

Vì $x, y \in \mathbb{Z} \Rightarrow (y - 1)$ và $(x + 1) \in \mathbb{Z}$.

Mà $(y - 1) \cdot (x + 1) = 7$ nên $y - 1$ và $x + 1$ là ước của 7

Do đó ta có bảng giá trị sau:

$x + 1$	-1	1	7	-7
$y - 1$	-7	7	1	-1
x	-2	0	6	-8
y	-6	8	2	0

Vậy $(x, y) \in \{(-2; -6); (-8; 0); (0; 8); (6; 2)\}$

b) $xy - 3x + 2y = -11$

$$\Rightarrow x(y - 3) + 2y = -11$$

$$\Rightarrow x(y - 3) + (2y - 6) = -11 - 6$$

$$\Rightarrow x(y - 3) + 2(y - 3) = -17$$

$$\Rightarrow (x + 2)(y - 3) = -17$$

Vì $x, y \in \mathbb{Z} \Rightarrow x + 2, y - 3 \in \mathbb{Z}$.

Mà $(x + 2) \cdot (y - 3) = -17$ nên $x + 2$ và $y - 3$ là ước của -17 .

Do đó ta có bảng giá trị sau:

$x + 2$	1	-1	17	-17
$y - 3$	-17	17	-1	1
x	-1	-3	15	-19
y	-14	20	2	4

Vậy $(x, y) \in \{(-1, -14); (-3, 20); (15, 2); (-19, 4)\}$

$$c) y^2x - 2x + y^2 - 3 = 0$$

$$\Rightarrow x(y^2 - 2) + (y^2 - 2) - 1 = 0$$

$$\Rightarrow (y^2 - 2)(x + 1) = 1$$

Ta có bảng giá trị sau:

$x + 1$	1	-1
$y^2 - 2$	1	-1
x	0	-2
y^2	3	1
y	Không có giá trị phù hợp	± 1
Kết luận	Loại	Thỏa mãn

Vậy $(x, y) \in \{(-2, 1); (-2, -1)\}$

Bài 22. Tìm các số nguyên x biết:

a) $(6 - x) \cdot (x + 3) > 0$

b) $(x^2 - 2)(x^2 - 5)(x^2 - 12) < 0$

Lời giải

a) $(6 - x) \cdot (x + 3) > 0$

$$\Rightarrow -(6 - x)(x + 3) < 0$$

$$\Rightarrow (x - 6)(x + 3) < 0$$

$\Rightarrow x - 6$ và $x + 3$ là hai số trái dấu

Mà $x - 6 < x + 3$

$$\Rightarrow x - 6 < 0 \text{ và } x + 3 > 0$$

$$\Rightarrow -3 < x < 6$$

Mà $x \in \mathbb{Z} \Rightarrow x \in \{-2; -1; 0; 1; 2; 3; 4; 5\}$

Vậy $x \in \{-2; -1; 0; 1; 2; 3; 4; 5\}$

b) $(x^2 - 2)(x^2 - 5)(x^2 - 12) < 0 \Rightarrow$ số thừa số nguyên âm là lẻ.

Xét các trường hợp:

TH1: Có 1 thừa số âm, 2 thừa số dương

$$\Rightarrow x^2 - 12 < 0 < x^2 - 5 < x^2 - 2$$

$$\Rightarrow x^2 < 12 \text{ và } x^2 > 5$$

$$\Rightarrow 5 < x^2 < 12$$

$$\Rightarrow x^2 = 9$$

$$\Rightarrow x = \pm 3$$

TH2: Có 3 thừa số âm

$$\Rightarrow x^2 - 12 < x^2 - 5 < x^2 - 2 < 0$$

$$\Rightarrow x^2 < 2$$

$$\Rightarrow x^2 = 0 \text{ hoặc } x^2 = 1$$

$$\Rightarrow x = 0 \text{ hoặc } x = \pm 1$$

Vậy $x \in \{0; \pm 1; \pm 3\}$

Bài 23. Tìm số nguyên n để các phân số sau có giá trị nguyên:

a) $\frac{5}{n+1}$

b) $\frac{n-3}{n+1}$

c) $\frac{3n+2}{2n-3}$

Lời giải

a) Để phân số $\frac{5}{n+1}$ có giá trị nguyên thì $5 : (n+1) \Rightarrow n+1 \in U(5) = \{\pm 1; \pm 5\} \Rightarrow n \in \{-6; -2; 0; 4\}$

Vậy $n \in \{-6; -2; 0; 4\}$

b) Ta có $\frac{n-3}{n+1} = \frac{n+1-4}{n+1} = 1 - \frac{4}{n+1}$

Để $\frac{n-3}{n+1}$ có giá trị nguyên thì $\frac{4}{n+1}$ phải có giá trị nguyên $\Rightarrow n+1 \in U(4) = \{\pm 1; \pm 2; \pm 4\}$

$$\Rightarrow n \in \{-5; -3; -2; 0; 1; 3\}$$

Vậy $n \in \{-5; -3; -2; 0; 1; 3\}$

c) Để phân số $\frac{3n+2}{2n-3}$ có giá trị nguyên thì $\frac{2(3n+2)}{2n-3}$ cũng phải có giá trị nguyên

Ta có: $\frac{2(3n+2)}{2n-3} = \frac{6n+4}{2n-3} = \frac{3(2n-3)+13}{2n-3} = 3 + \frac{13}{2n-3}$

Để $\frac{2(3n+2)}{2n-3}$ có giá trị nguyên thì $\frac{13}{2n-3}$ phải có giá trị nguyên $\Rightarrow 13 : (2n-3)$

$$\Rightarrow 2n-3 \in U(13) = \{\pm 1; \pm 13\}$$

Ta có bảng sau

$2n-3$	-13	-1	1	13
n	-5	1	2	8
A	1 (thỏa mãn)	-5 (thỏa mãn)	8 (thỏa mãn)	2 (thỏa mãn)

Vậy $n \in \{-5; 1; 2; 8\}$

Bài 24. Cho phân số $M = \frac{3n+7}{n-3}$ ($n \in \mathbb{Z}$)

- a) Tìm n để M có giá trị nguyên
 b) Tìm n để M có giá trị nguyên dương/nguyên âm
 c) Tìm n để M có giá trị lớn nhất / giá trị nhỏ nhất

Lời giải

a) Để M có giá trị nguyên thì $\frac{16}{n-3}$ nguyên $\Rightarrow n-3 \in U(16) = \{\pm 1; \pm 2; \pm 4; \pm 8; \pm 16\}$

Ta có bảng sau:

$n-3$	-16	-8	-4	-2	-1	1	2	4	8	16
n	-13	-5	-1	1	2	4	5	7	11	19
M	2	1	-1	-5	-13	19	11	7	5	4

Thử lại ta thấy tất cả các giá trị n đều thoả mãn

Vậy $n \in \{-13; -5; -1; 1; 2; 4; 5; 7; 11; 19\}$

b) Dựa vào kết quả câu a:

Với $n \in \{-13; -5; 4; 5; 7; 11; 19\}$ thì M có giá trị nguyên dương

Với $n \in \{-1; 1; 2\}$ thì M có giá trị nguyên âm.

c) Để M có giá trị lớn nhất thì $\frac{16}{n-3}$ có giá trị lớn nhất hay $n-3$ nhỏ nhất

$\Rightarrow n-3$ là số nguyên dương nhỏ nhất $\Rightarrow n-3=1 \Leftrightarrow n=4$

Vậy GTLN của $M = \frac{3 \cdot 4 + 7}{4 - 3} = 19$ khi $n=4$

Để M có giá trị nhỏ nhất thì $\frac{16}{n-3}$ có giá trị nhỏ nhất hay $n-3$ lớn nhất

$\Rightarrow n-3$ là số nguyên âm lớn nhất $\Rightarrow n-3=-1 \Leftrightarrow n=2$

Vậy GTNN của $M = \frac{3 \cdot 2 + 7}{2 - 3} = -13$ khi $n=2$

Bài 25.

a) Chứng minh rằng với mọi $n \in \mathbb{Z}$ thì phân số $A = \frac{2n+7}{3n+10}$ luôn là phân số tối giản

b) Tìm $n \in \mathbb{Z}$ để $B = \frac{3n-1}{n+2}$ là phân số tối giản

c) Tìm $n \in \mathbb{Z}$ để phân số $C = \frac{4n+3}{3n+1}$ rút gọn được.

Lời giải

a) Đặt ƯC $(2n+7, 3n+10) = d$ ($d \in \mathbb{Z}$). Ta có:

$$\begin{cases} 2n+7 : d \\ 3n+10 : d \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 6n+21 : d \\ 6n+20 : d \end{cases} \Rightarrow (6n+21) - (6n+20) : d \Rightarrow 1 : d \Rightarrow d \in \{\pm 1\}$$

Vậy $A = \frac{2n+7}{3n+10}$ là phân số tối giản với mọi $n \in \mathbb{Z}$.

b) Đặt ƯC $(3n-1, n+2) = d$ ($d \in \mathbb{Z}$). Ta có:

$$\begin{cases} 3n-1 : d \\ n+2 : d \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 3n-1 : d \\ 3(n+2) : d \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 3n-1 : d \\ 3n+6 : d \end{cases} \\ \Rightarrow (3n+6) - (3n-1) : d \Rightarrow 7 : d \Rightarrow d \in \{\pm 1; \pm 7\}$$

Để B là phân số tối giản thì $d \neq \pm 7 \Rightarrow n+2 \not\equiv 0 \pmod{7} \Rightarrow n \neq 7k+5$ ($k \in \mathbb{Z}$)

Vậy với $n \neq 7k+5$ ($k \in \mathbb{Z}$) thì B là phân số tối giản

c) Đặt ƯC $(4n+3, 3n+1) = d$ ($d \in \mathbb{Z}$). Ta có:

$$\begin{cases} 4n+3 : d \\ 3n+1 : d \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 3(4n+3) : d \\ 4(3n+1) : d \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 12n+9 : d \\ 12n+4 : d \end{cases} \\ \Rightarrow (12n+9) - (12n+4) : d \Rightarrow 5 : d \Rightarrow d \in \{\pm 1; \pm 5\}$$

Để phân số C rút gọn được thì $d = \pm 5$

$$\Rightarrow 4n+3 : 5 \Rightarrow 5n - (4n+3) : 5 \Rightarrow n-3 : 5 \Rightarrow n = 5k+3 \quad (k \in \mathbb{Z})$$

Vậy với $n = 5k+3$ ($k \in \mathbb{Z}$) thì phân số C rút gọn được

Bài 26. Tính nhanh:

$$a) A = \frac{2}{3.5} + \frac{2}{5.7} + \frac{2}{7.9} + \dots + \frac{2}{61.63}$$

$$b) B = \frac{6}{2.9} + \frac{6}{9.16} + \frac{6}{16.23} + \dots + \frac{6}{107.114}$$

$$c) C = \frac{10}{56} + \frac{10}{140} + \frac{10}{260} + \dots + \frac{10}{1400}$$

$$d) D = \frac{1.4}{2.3} + \frac{2.5}{3.4} + \frac{3.6}{4.5} + \dots + \frac{98.101}{99.100}$$

$$e) E = \left(-1 - \frac{1}{2}\right) \left(-1 - \frac{1}{3}\right) \left(-1 - \frac{1}{4}\right) \dots \left(-1 - \frac{1}{999}\right)$$

$$f) F = \left(1 + \frac{1}{1.3}\right) \left(1 + \frac{1}{2.4}\right) \left(1 + \frac{1}{3.5}\right) \dots \left(1 + \frac{1}{99.101}\right)$$

$$g) G = \frac{88 - \frac{1}{6} - \frac{2}{7} - \frac{3}{8} - \dots - \frac{88}{93}}{-\frac{1}{12} - \frac{1}{14} - \frac{1}{16} - \dots - \frac{1}{186}}$$

$$h) H = \frac{\frac{1}{99} + \frac{2}{98} + \dots + \frac{98}{2} + \frac{99}{1}}{\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{99} + \frac{1}{100}}$$

Lời giải

$$a) A = \frac{2}{3.5} + \frac{2}{5.7} + \frac{2}{7.9} + \dots + \frac{2}{61.63} = \frac{1}{3} - \frac{1}{5} + \frac{1}{5} - \frac{1}{7} + \dots + \frac{1}{61} - \frac{1}{63} = \frac{1}{3} - \frac{1}{63} = \frac{20}{63}$$

$$\begin{aligned} b) B &= \frac{6}{2.9} + \frac{6}{9.16} + \frac{6}{16.23} + \dots + \frac{6}{107.114} \\ &= \frac{6}{7} \cdot \left(\frac{7}{2.9} + \frac{7}{9.16} + \frac{7}{16.23} + \dots + \frac{7}{107.114} \right) \\ &= \frac{6}{7} \cdot \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{9} + \frac{1}{9} - \frac{1}{16} + \frac{1}{16} - \frac{1}{23} + \dots + \frac{1}{107} - \frac{1}{114} \right) \\ &= \frac{6}{7} \cdot \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{114} \right) = \frac{6}{7} \cdot \left(\frac{57}{114} - \frac{1}{114} \right) = \frac{6}{7} \cdot \frac{56}{114} = \frac{8}{19} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} c) C &= \frac{10}{56} + \frac{10}{140} + \frac{10}{260} + \dots + \frac{10}{1400} \\ &= \frac{5}{28} + \frac{5}{70} + \frac{5}{130} + \dots + \frac{5}{700} \\ &= \frac{5}{3} \left(\frac{3}{4.7} + \frac{3}{7.10} + \frac{3}{10.13} + \dots + \frac{3}{25.28} \right) \\ &= \frac{5}{3} \left(\frac{1}{4} - \frac{1}{7} + \frac{1}{7} - \frac{1}{10} + \dots + \frac{1}{25} - \frac{1}{28} \right) \\ &= \frac{5}{3} \left(\frac{1}{4} - \frac{1}{28} \right) = \frac{5}{14} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 d) D &= \frac{1.4}{2.3} + \frac{2.5}{3.4} + \frac{3.6}{4.5} + \dots + \frac{98.101}{99.100} \\
 &= 1 - \frac{2}{2.3} + 1 - \frac{2}{3.4} + 1 - \frac{2}{4.5} + \dots + 1 - \frac{2}{99.100} \\
 &= \underbrace{(1+1+1+\dots+1)}_{98 \text{ số } 1} - \left(\frac{2}{2.3} + \frac{2}{3.4} + \frac{2}{4.5} + \dots + \frac{2}{99.100} \right) \\
 &= 98 - 2 \cdot \left(\frac{1}{2.3} + \frac{1}{3.4} + \frac{1}{4.5} + \dots + \frac{1}{99.100} \right) \\
 &= 98 - 2 \cdot \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{3} + \frac{1}{3} - \frac{1}{4} + \dots + \frac{1}{99} - \frac{1}{100} \right) \\
 &= 98 - 2 \cdot \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{100} \right) = 98 - 2 \cdot \frac{49}{100} \\
 &= 98 - \frac{49}{50} = \frac{4851}{50}
 \end{aligned}$$

$$e) E = \left(-1 - \frac{1}{2}\right) \left(-1 - \frac{1}{3}\right) \left(-1 - \frac{1}{4}\right) \dots \left(-1 - \frac{1}{999}\right) = \left(\frac{-3}{2}\right) \left(\frac{-4}{3}\right) \left(\frac{-5}{4}\right) \dots \left(\frac{-1000}{999}\right)$$

Vì đây là tích của 998 phân số âm nên $E = \frac{3.4.5 \dots 1000}{2.3.4 \dots 999} = \frac{1000}{2} = 500$

$$\begin{aligned}
 f) F &= \left(1 + \frac{1}{1.3}\right) \left(1 + \frac{1}{2.4}\right) \left(1 + \frac{1}{3.5}\right) \dots \left(1 + \frac{1}{99.101}\right) \\
 &= \frac{4}{1.3} \cdot \frac{9}{2.4} \cdot \frac{16}{3.5} \dots \frac{10000}{99.101} \\
 &= \frac{2^2}{1.3} \cdot \frac{3^2}{2.4} \cdot \frac{4^2}{3.5} \dots \frac{100^2}{99.101} \\
 &= \frac{2.3.4 \dots 100}{1.2.3 \dots 99} \cdot \frac{2.3.4 \dots 100}{3.4.5 \dots 101} \\
 &= \frac{100}{1} \cdot \frac{2}{101} = \frac{200}{101}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 g) G &= \frac{88 - \frac{1}{6} - \frac{2}{7} - \frac{3}{8} - \dots - \frac{88}{93}}{\frac{1}{12} - \frac{1}{14} - \frac{1}{16} - \dots - \frac{1}{186}} = \frac{\left(1 - \frac{1}{6}\right) + \left(1 - \frac{2}{7}\right) + \left(1 - \frac{3}{8}\right) + \dots + \left(1 - \frac{88}{93}\right)}{\frac{1}{12} - \frac{1}{14} - \frac{1}{16} - \dots - \frac{1}{186}} \\
 &= \frac{\frac{5}{6} + \frac{5}{7} + \frac{5}{8} + \dots + \frac{5}{93}}{-\frac{1}{2} \cdot \left(\frac{1}{6} + \frac{1}{7} + \frac{1}{8} + \dots + \frac{1}{93}\right)} = \frac{5 \cdot \left(\frac{1}{6} + \frac{1}{7} + \frac{1}{8} + \dots + \frac{1}{93}\right)}{-\frac{1}{2} \cdot \left(\frac{1}{6} + \frac{1}{7} + \frac{1}{8} + \dots + \frac{1}{93}\right)} = -10
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 h) H &= \frac{\frac{1}{99} + \frac{2}{98} + \dots + \frac{98}{2} + \frac{99}{1}}{\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{99} + \frac{1}{100}} = \frac{1 + \left(\frac{1}{99} + 1\right) + \left(\frac{2}{98} + 1\right) + \dots + \left(\frac{98}{2} + 1\right)}{\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{99} + \frac{1}{100}} = \frac{\frac{100}{100} + \frac{100}{99} + \frac{100}{98} + \dots + \frac{100}{2}}{\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{99} + \frac{1}{100}} \\
 &= \frac{100 \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{99} + \frac{1}{100} \right)}{\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{99} + \frac{1}{100}} = 100
 \end{aligned}$$

Bài 27. a) Cho $E = \frac{1}{31} + \frac{1}{32} + \dots + \frac{1}{89} + \frac{1}{90}$. Chứng minh rằng $\frac{5}{6} < E < \frac{29}{21}$

b) Cho $F = \frac{1}{3^2} + \frac{1}{4^2} + \frac{1}{5^2} + \dots + \frac{1}{100^2}$. Chứng minh rằng $\frac{32}{101} < F < \frac{7}{16}$

c) Cho $C = \frac{1}{5} + \frac{2}{5^2} + \frac{3}{5^3} + \dots + \frac{2016}{5^{2016}}$. Chứng minh rằng $\frac{1}{4} < C < \frac{1}{3}$

Lời giải

a) Biểu thức E có 60 số hạng. Chia làm 2 nhóm, ta có:

$$E = \left(\frac{1}{31} + \frac{1}{32} + \dots + \frac{1}{60} \right) + \left(\frac{1}{61} + \frac{1}{62} + \dots + \frac{1}{90} \right)$$

* Làm giảm phân số:

$$E > \frac{1}{60} \cdot 30 + \frac{1}{90} \cdot 30 = \frac{5}{6}$$

Biểu thức E có 60 số hạng. Chia làm 3 nhóm, ta có:

$$E = \left(\frac{1}{31} + \frac{1}{32} + \dots + \frac{1}{50} \right) + \left(\frac{1}{51} + \frac{1}{62} + \dots + \frac{1}{70} \right) + \left(\frac{1}{71} + \frac{1}{72} + \dots + \frac{1}{90} \right)$$

* Làm trội phân số:

$$E < \frac{1}{30} \cdot 20 + \frac{1}{50} \cdot 20 + \frac{1}{70} \cdot 20$$

$$E < \frac{2}{3} + \frac{2}{5} + \frac{2}{7} = \frac{142}{105} < \frac{145}{105} = \frac{29}{21}$$

$$\text{Vậy } \frac{5}{6} < E < \frac{29}{21}$$

b)

$$\text{Chứng minh } F > \frac{32}{101}$$

$$\text{Ta có } \frac{1}{3^2} > \frac{1}{3.4}; \frac{1}{4^2} > \frac{1}{4.5}, \dots, \frac{1}{100^2} > \frac{1}{100.101}$$

$$\begin{aligned} F &> \frac{1}{3.4} + \frac{1}{4.5} + \dots + \frac{1}{100.101} \\ &= \frac{1}{3} - \frac{1}{4} + \frac{1}{4} - \frac{1}{5} + \dots + \frac{1}{100} - \frac{1}{101} \\ &= \frac{1}{3} - \frac{1}{101} = \frac{98}{303} > \frac{96}{303} = \frac{32}{101} \end{aligned}$$

$$\text{Vậy } \frac{32}{101} < F < \frac{7}{16}$$

$$\text{c) Cho } C = \frac{1}{5} + \frac{2}{5^2} + \frac{3}{5^3} + \dots + \frac{2016}{5^{2016}}. \text{ Chứng minh rằng } \frac{1}{4} < C < \frac{1}{3}$$

$$5C = 1 + \frac{2}{5} + \frac{3}{5^2} + \dots + \frac{2015}{5^{2014}} + \frac{2016}{5^{2015}}$$

$$5C - C = \left(1 + \frac{2}{5} + \frac{3}{5^2} + \dots + \frac{2015}{5^{2014}} + \frac{2016}{5^{2015}} \right) - \left(\frac{1}{5} + \frac{2}{5^2} + \frac{3}{5^3} + \dots + \frac{2016}{5^{2016}} \right)$$

$$\begin{aligned} 4C &= 1 + \frac{1}{5} + \frac{1}{5^2} + \dots + \frac{1}{5^{2015}} - \frac{2016}{5^{2016}} \\ &= 1 + \underbrace{\left(\frac{1}{5} + \frac{1}{5^2} + \dots + \frac{1}{5^{2015}} \right)}_{\text{đặt là } D} - \frac{2016}{5^{2016}} \end{aligned}$$

$$\text{Đặt } D = \frac{1}{5} + \frac{1}{5^2} + \dots + \frac{1}{5^{2015}}$$

$$\Rightarrow 5D = 1 + \frac{1}{5} + \frac{1}{5^2} + \dots + \frac{1}{5^{2014}}$$

$$\Rightarrow 4D = 5D - D = 1 - \frac{1}{5^{2015}}$$

$$\Rightarrow D = \frac{1}{4} - \frac{1}{4.5^{2015}}$$

$$\text{Do đó } 4C = 1 + \frac{1}{4} - \frac{1}{4.5^{2015}} - \frac{2016}{5^{2016}} = \frac{5}{4} - \frac{1}{4.5^{2015}} - \frac{2016}{5^{2016}} < \frac{5}{4}$$

$$\Rightarrow C < \frac{5}{16} < \frac{5}{15} = \frac{1}{3}$$

$$\text{Mặt khác } C = \frac{1}{5} + \frac{2}{5^2} + \frac{3}{5^3} + \dots + \frac{2016}{5^{2016}} > \frac{1}{5} + \frac{2}{5^2} = \frac{7}{25} > \frac{7}{28} = \frac{1}{4}$$

$$\text{Vậy } \frac{1}{4} < C < \frac{1}{3}$$

$$\text{Chứng minh } F < \frac{7}{16}$$

$$\text{Ta có } \frac{1}{5^2} < \frac{1}{4.5}, \frac{1}{6^2} < \frac{1}{5.6}, \dots, \frac{1}{100^2} < \frac{1}{99.100}$$

$$\begin{aligned} F &< \frac{1}{3^2} + \frac{1}{4^2} + \frac{1}{4.5} + \dots + \frac{1}{99.100} \\ &= \frac{1}{9} + \frac{1}{16} + \left(\frac{1}{4} - \frac{1}{5} + \dots + \frac{1}{99} - \frac{1}{100} \right) \\ &= \frac{1}{9} + \frac{1}{16} + \frac{1}{4} - \frac{1}{100} = \frac{61}{144} - \frac{1}{100} < \frac{63}{144} = \frac{7}{16} \end{aligned}$$

Bài 28.

a) Cho $A = \frac{1}{1.2} + \frac{1}{3.4} + \dots + \frac{1}{999.1000}$; $B = \frac{1}{501.1000} + \frac{1}{502.999} + \dots + \frac{1}{999.502} + \frac{1}{1000.501}$. Tính $\frac{A}{B}$

b) Cho $C = \frac{1}{5} + \frac{1}{7} + \frac{1}{9} + \dots + \frac{1}{101}$. Chứng minh C không phải là số tự nhiên.

c) Cho $\frac{m}{n} = \frac{1}{1.2} + \frac{1}{3.4} + \dots + \frac{1}{97.98} + \frac{1}{99}$. Chứng minh rằng $m : 149$

Lời giải

$$\begin{aligned} a) A &= \frac{1}{1.2} + \frac{1}{3.4} + \dots + \frac{1}{999.1000} \\ &= \frac{1}{1} - \frac{1}{2} + \frac{1}{3} - \frac{1}{4} + \dots + \frac{1}{999} - \frac{1}{1000} \\ &= \left(1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{1000}\right) - 2\left(\frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \frac{1}{6} + \dots + \frac{1}{1000}\right) \\ &= \left(1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{1000}\right) - \left(1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{500}\right) \\ &= \frac{1}{501} + \frac{1}{502} + \dots + \frac{1}{1000} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} B &= \frac{1}{501.1000} + \frac{1}{502.999} + \dots + \frac{1}{999.502} + \frac{1}{1000.501} \\ 1501B &= \frac{501+1000}{501.1000} + \frac{502+999}{502.999} + \dots + \frac{999+502}{999.502} + \frac{1000+501}{1000.501} \\ 1501B &= \frac{1}{501} + \frac{1}{1000} + \frac{1}{502} + \frac{1}{999} + \dots + \frac{1}{999} + \frac{1}{502} + \frac{1}{1000} + \frac{1}{501} \\ 1501B &= 2\left(\frac{1}{501} + \frac{1}{502} + \dots + \frac{1}{1000}\right) \\ 1501B &= 2A \\ \Rightarrow \frac{A}{B} &= \frac{1501}{2} \end{aligned}$$

b) Chọn mẫu chung là $5.7.9 \dots 99.101$ ta có: $C = \frac{k_5 + k_7 + \dots + k_{99} + k_{101}}{5.7.9 \dots 101}$

với $k_5 = 7.9.11 \dots 99.101$; $k_7 = 5.9.11 \dots 99.101$; ... ; $k_{101} = 5.7.9 \dots 97.99$

Nhận xét: Từ k_5 đến k_{101} chỉ có $k_{101} = 5.7 \dots 97.99$ không chia hết cho 101; các số còn lại đều chia hết cho 101.

Do đó tử số là $k_5 + k_7 + \dots + k_{99} + k_{101}$ không chia hết cho 101; mà mẫu số là $5.7.9 \dots 101$ chia hết cho 101 $\Rightarrow$ tử số không chia hết cho mẫu số $\Rightarrow C$ không là số tự nhiên.

Vậy C không là số tự nhiên.

c) Ta có:

$$\begin{aligned} \frac{m}{n} &= \frac{1}{1.2} + \frac{1}{3.4} + \dots + \frac{1}{97.98} + \frac{1}{99} = \frac{1}{1} - \frac{1}{2} + \frac{1}{3} - \frac{1}{4} + \dots + \frac{1}{97} - \frac{1}{98} + \frac{1}{99} \\ &= \left(\frac{1}{1} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{99} \right) - \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \dots + \frac{1}{98} \right) = \left(\frac{1}{1} + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{98} + \frac{1}{99} \right) - 2 \cdot \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \dots + \frac{1}{98} \right) \\ &= \left(\frac{1}{1} + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{98} + \frac{1}{99} \right) - \left(\frac{1}{1} + \frac{1}{2} + \dots + \frac{1}{49} \right) = \frac{1}{50} + \frac{1}{51} + \dots + \frac{1}{98} + \frac{1}{99} \\ &= \left(\frac{1}{50} + \frac{1}{99} \right) + \left(\frac{1}{51} + \frac{1}{98} \right) + \dots + \left(\frac{1}{74} + \frac{1}{75} \right) \\ &= \frac{149}{50.99} + \frac{149}{51.98} + \dots + \frac{149}{74.75} \end{aligned}$$

Chọn mẫu chung là 50.51.52....98.99

$$\Rightarrow \frac{m}{n} = \frac{149(k_1 + k_2 + \dots + k_{25})}{50.51.52....98.99} \quad \text{với } k_1; k_2; \dots; k_{25} \text{ là các thừa số phụ}$$

Vì tử chia hết cho 149, còn mẫu không chứa thừa số nguyên tố 149 nên khi rút gọn phân số đến tối giản thì tử vẫn chia hết cho 149

Vậy $m : 149$

Bài 29.

a) Cho $n \in \mathbb{N}^*$. Chứng minh rằng $4^{2n} - 3^{2n} - 7$ chia hết cho 21

b) Cho các số nguyên dương $a; b$ thỏa mãn $a + 2b; b + 2a$ là các số chính phương.

Chứng minh rằng $4a^2 + 2ab + 2024b^2$ chia hết cho 9

c) Tìm các số nguyên tố a, b, c sao cho $a^4 + b^4 + c^4 + 54 = 11abc$

Giải

$$\text{a) } 4^{2n} - 3^{2n} - 7 = 16^n - 9^n - 7$$

$$\text{Vi } 16 \equiv 1 \pmod{3}; 9 \equiv 0 \pmod{3} \Rightarrow 16^n - 9^n - 7 \equiv 1^n - 0 - 7 \equiv -6 \equiv 0 \pmod{3}$$

$$\Rightarrow 4^{2n} - 3^{2n} - 7 : 3 \quad (1)$$

Lại có:

$$16 \equiv 9 \pmod{7}$$

$$\Rightarrow 16^n - 9^n - 7 \equiv 9^n - 9^n - 7 \equiv 0 \pmod{7}$$

$$\Rightarrow 4^{2n} - 3^{2n} - 7 : 7 \quad (2)$$

$$\text{Từ (1) (2) } \Rightarrow 4^{2n} - 3^{2n} - 7 : 21 \quad (\text{đpcm})$$

b) Đặt $a + 2b = x^2$; $b + 2a = y^2$

Vì x^2 ; y^2 chia 3 dư 0 hoặc 1

Mà $x^2 + y^2 = 3a + 3b = 3(a + b) : 3$

$\Rightarrow x^2 : 3$; $y^2 : 3$

$\Rightarrow x : 3$; $y : 3$

$\Rightarrow x^2 : 9$; $y^2 : 9$

$\Rightarrow \begin{cases} x^2 + y^2 = 3(a + b) : 9 \\ a + 2b : 9 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a + b : 3 \\ a + 2b : 3 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a : 3 \\ b : 3 \end{cases} \Rightarrow 4a^2 + 2ab + 2024b^2 : 9 \text{ (đpcm)}$

c) Nếu cả ba số a, b, c đều không chia hết cho 3 thì a^2, b^2, c^2 đều chia 3 dư 1

$\Rightarrow a^4; b^4; c^4$ đều chia 3 dư 1

$\Rightarrow (a^4 + b^4 + c^4) : 3$ mà $11abc \not\equiv 3$ (vô lí)

$\Rightarrow$ trong ba số a, b, c phải có ít nhất một số chia hết cho 3

Giả sử $a : 3$ mà a là số nguyên tố $\Rightarrow a = 3$. Khi đó $b^4 + c^4 + 135 = 33bc$.

Nếu cả b^4, c^4 đều chia 3 dư 1 $\Rightarrow b^4 + c^4 + 135$ chia 3 dư 2, mà $33bc : 3$ (vô lí)

$\Rightarrow b$ hoặc c chia hết cho 3

Giả sử $b : 3$ mà b là số nguyên tố $\Rightarrow b = 3$

Khi đó $c^4 + 216 = 99c \Rightarrow c^4 = 99c - 216 : 3 \Rightarrow c : 3$

Mà c là số nguyên tố $\Rightarrow c = 3$

Vậy $a = b = c = 3$

Bài 30.

a) Cho 25 số tự nhiên 1; 2; 3; ...; 25. Chọn ra 12 số trong đó không có 2 số nào có tổng bằng 25.

Chứng minh rằng trong các số được chọn có 1 số là số chính phương.

b) Trên bảng viết các số 3, 4, 5, 6. Mỗi lần xóa đi hai số x, y tùy ý và thay bởi 2 số $\frac{3xy}{x+2y}$ và $\frac{3xy}{2x+y}$.

Thực hiện liên tiếp các bước trên, chứng minh rằng không có thời điểm nào mà trên bảng xuất hiện một số nhỏ hơn 1.

Giải

a) Ta chia 25 số đã cho thành 13 nhóm là (1;24); (2;23);...; (12;13); 25.

Vì chọn ra 12 số trong đó không có 2 số nào có tổng bằng 25 nên mỗi nhóm trên ta chỉ chọn ra 1 số.

Trường hợp 1: Trong 12 số đã chọn có số 25 (suy ra đpcm).

Trường hợp 2: Trong 12 số đã chọn không có số 25.

Khi đó trong các nhóm còn lại, mỗi nhóm phải lấy ra 1 số.

Mà nhóm (9;16) gồm hai số chính phương nên ta luôn chọn được 1 số chính phương từ 12 số đó (đpcm).

b) **Nhận xét:** $\frac{x+2y}{3xy} + \frac{2x+y}{3xy} = \frac{x+2y+2x+y}{3xy} = \frac{3y+3x}{3xy} = \frac{1}{x} + \frac{1}{y}$

⇒ Tổng nghịch đảo các số ban đầu và các số mới bằng nhau

⇒ Tổng nghịch đảo của các số trên bảng luôn luôn bằng: $\frac{1}{3} + \frac{1}{4} + \frac{1}{5} + \frac{1}{6} = \frac{19}{20} < 1$ (*)

Giả sử trên bảng xuất hiện một số nhỏ hơn 1 thì nghịch đảo của số đó lớn hơn 1

Khi đó tổng nghịch đảo của các số trên bảng sẽ lớn hơn 1 (mâu thuẫn với (*))

Vậy không có thời điểm nào mà trên bảng xuất hiện một số nhỏ hơn 1.

MathExpress
Sáng mãi niềm tin